

©Theo Baart

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is het regime voor bescherming en waar mogelijk versterking en ontwikkeling van gebieden in Noord-Holland die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL is beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. De voormalige beschermingsregimes Bufferzones, Aardkundig Monument en Weidevogelleefgebied zijn geborgd in de kernkwaliteiten. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, gericht op de wezenlijke kenmerken en waarden van natuur en landschap) en Provinciale Monumenten hebben een eigen regime en vallen daarom buiten het BPL-regime.

In het BPL zijn ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van nieuwe stedelijke ontwikkelingen, toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast. Per locatie kan aan de hand van de kernkwaliteiten een zorgvuldige afweging worden gemaakt welke ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk en welke niet wenselijk zijn. Hierdoor is er ruimte voor maatwerk en gebiedsgerichte differentiatie. In de ruimtelijke onderbouwing van een bestemmingsplan dat een ontwikkeling in het BPL mogelijk maakt, moet worden gemotiveerd dat de ter plaatse geldende kernkwaliteiten niet worden aangetast.

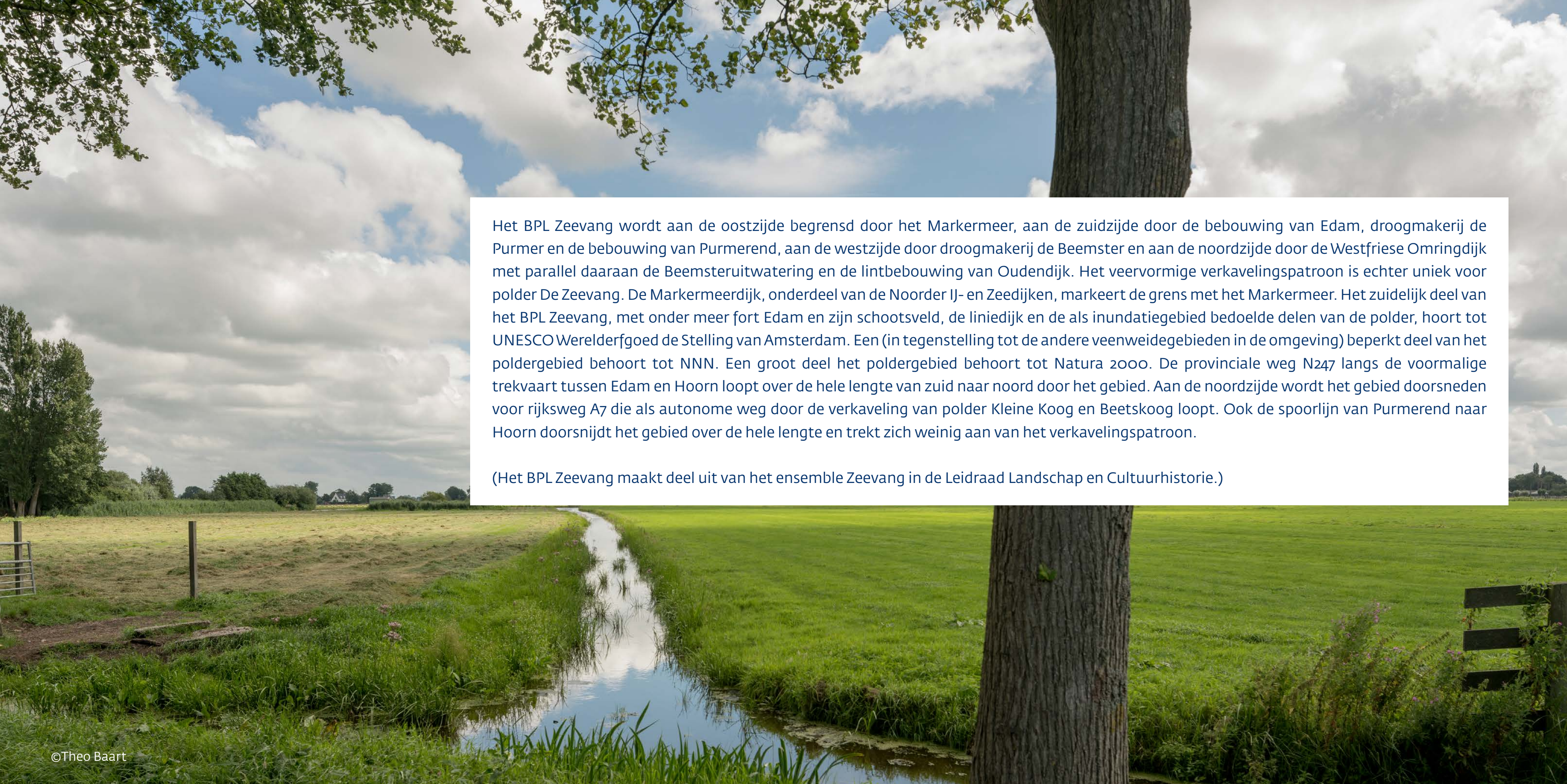
In lijn met de provinciale Leidraad Landschap en Cultuurhistorie zijn de kernkwaliteiten beschreven aan de hand van drie provinciale kernwaarden:

1. Landschappelijke karakteristiek: de landschapstypen en de belangrijkste kenmerken van deze landschappen.
2. Openheid en ruimtebeleving: de beleving van de ruimte, de horizon en de oriëntatiepunten.
3. Ruimtelijke dragers: de driedimensionale structuren en lijnen die in het (vlakke) landschap het beeld bepalen en begrenzen.

Het BPL Zeevang is een veenpolderlandschap. Naast polder Zeevang vallen ook de polders Kleine Koog, Grote Koog en Beetskoog in dit BPL. De kogen zijn voormalige buitendijkse gebieden. Het gebied kent een eeuwenlange geschiedenis van veenvorming, veenontginning en -ontwatering, dijkdoorbraken en inpolderingen. De ontginningsgeschiedenis en de kracht en beteugeling van het water zijn nog goed afleesbaar in het landschap, bijvoorbeeld aan de voor polder De Zeevang kenmerkende veervormige strokenverkaveling, de natuurlijke, grillige waterlopen en de kronkelige Markermeerdijk met restanten van vroegere dijkdoorbraken. De meer kleirijke kogen ten noorden van polder De Zeevang onderscheiden zich qua verkaveling nauwelijks van de veenweidepolder. De grote openheid is een bijzondere waarde, zowel voor bewoners en recreanten, als voor weidevogels. Bewoning vindt van oudsher vooral plaats in lintdorpen langs dijken, ontginningsassen en langs wegen of vaarten in polders.

©Theo Baart

Het BPL Zeevang wordt aan de oostzijde begrensd door het Markermeer, aan de zuidzijde door de bebouwing van Edam, droogmakerij de Purmer en de bebouwing van Purmerend, aan de westzijde door droogmakerij de Beemster en aan de noordzijde door de Westfrieze Omringdijk met parallel daaraan de Beemsteruitwatering en de lintbebouwing van Oudendijk. Het veervormige verkavelingspatroon is echter uniek voor polder De Zeevang. De Markermeerdijk, onderdeel van de Noorder IJ- en Zeedijken, markeert de grens met het Markermeer. Het zuidelijk deel van het BPL Zeevang, met onder meer fort Edam en zijn schootsveld, de liniedijk en de als inundatiegebied bedoelde delen van de polder, hoort tot UNESCO Werelderfgoed de Stelling van Amsterdam. Een (in tegenstelling tot de andere veenweidegebieden in de omgeving) beperkt deel van het poldergebied behoort tot NNN. Een groot deel het poldergebied behoort tot Natura 2000. De provinciale weg N247 langs de voormalige trekvaart tussen Edam en Hoorn loopt over de hele lengte van zuid naar noord door het gebied. Aan de noordzijde wordt het gebied doorsneden voor rijksweg A7 die als autonome weg door de verkaveling van polder Kleine Koog en Beetskoog loopt. Ook de spoorlijn van Purmerend naar Hoorn doorsnijdt het gebied over de hele lengte en trekt zich weinig aan van het verkavelingspatroon.

(Het BPL Zeevang maakt deel uit van het ensemble Zeevang in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.)

Het veen in het BPL Zeevang is ontstaan als deel van een groter veenkussen achter de westelijk gelegen strandwallen. De natuurlijke ontwatering vond plaats via veenstromen (krekken), waar waterlopen zoals de IJse, de Korsloot (voorheen de Schar) en De Wijzend restanten van zijn. De Korsloot was vroeger de open verbinding tussen de Beemster en de Zuiderzee. Tussen 800 en 1000 begonnen bewoners van de duinstreek met de ontginning van het veen voor het winnen van landbouwgrond. Vanuit de veenstromen werden op relatief korte afstand van elkaar sloten gegraven om het veen te ontwateren. Door de ontginning schuin op deze veenstromen ontstond het unieke, voor polder De Zeevang kenmerkende veerpatroon van lange smalle kavels en kavelsloten. Er ontstond samenstel van bredere (hoofd)sloten en tochten en parallel daaraan of haaks erop kleine sloten. Door de ontwatering startte het proces van veenoxidatie en inklinking met dalend maaiveld als resultaat. Vanaf de 11e eeuw vonden daardoor steeds vaker overstromingen plaats vanuit de Zuiderzee. In het begin werden boerderijen nog wel eens op zelfgemaakte verhogingen aangelegd, maar uiteindelijk werden bewoners om het land te beschermen gedwongen om dijken aan te leggen. Bij de bedijking werden de veenstromen afgesloten van de Zuiderzee door een dam, al dan niet met sluis. De Schar (Korsloot), de open verbinding tussen de Beemster en de Zuiderzee werd begin 14e eeuw afgedamd. Op die plek ontstond Schardam. De buitendijkse landerijen (kogen) langs de eerdere waterverbinding, die voor de bedijking bij hoogwater onderliepen, werden ingepolderd. Hierdoor ontstonden de Beetskoogpolder en de polders Kleine Koog en Grote Koog. Na de bedijking bleef een deel van de kogen als buitendijkse gronden over. Voorbeelden zijn polders Oosterkoog, Floriskoog en Rietkoog bij Schardam.

De zeedijk (vroeger Zeevangsdijk) is in het verleden bij stormvloed regelmatig doorgebroken, wat goed zichtbaar in het bochtige verloop van de zeedijk, waar de dijk weer is hersteld, en de vele 'braken' die erlangs liggen: kleine rondje meertjes die bij een doorbraak ontstonden door de stroming. Voorbeelden hiervan zijn de Koogbraak en Moordenaarsbraak. De Etersheimerbraak en de Zandbraak zijn voorbeelden van braken die later zijn ingepolderd. Langs de rand van polder De Etersheimerbraak staat als relict van het droogmalen van de polder een molen. Bij stormvloed verdwenen grote stukken veen, soms inclusief complete dorpen in de golven. Een voorbeeld is het dorp Etersheim dat enkele honderden meter uit de huidige kust lag dan het huidige Etersheim. Een ander verdwenen dorp is Drei, dat tussen Hobrede en Kwadijk in lag. Bij overstromingen werd klei aan de oppervlakte afgezet. Dit zorgde voor een relatief vruchtbare bodem. Aanvankelijk waren de kavels nog in gebruik als akkerland, maar door het lager en natter worden van het gebied en de invloed van zout zeewater bij overstromingen was het later alleen maar geschikt als grasland.

Bewoning is in het BPL Zeevang voornamelijk geconcentreerd in lange lintdorpen langs voormalige ontginningsassen en vaarten in de polders. Voorbeelden zijn Kwadijk, Warder en Beets. Hobrede is een kleiner polderlint. Schardam is als korter dijklint ontstaan langs de dam die hier werd aangelegd om de Schar (nu Korsloot) af te dammen. Edam groeide door zijn ligging aan de Zuiderzee en waterverbinding naar het achterland uit tot succesvolle handelsplaats. Na het droogleggen van de Purmer (1622), die aan de noordwestzijde grenst aan Waterland, werd een stelsel van trekvaarten aangelegd als verbinding tussen Amsterdam, Monnickendam, Edam, Purmerend, Hoorn en Alkmaar (Zesstedenvaart).

Tussen Edam en Enkhuizen groeide het jaagpad langs de trekvaart uit tot een wegbinding en later de provinciale weg N247. Ten noorden van Oosthuizen ligt de parallelweg op het voormalig jaagpad en is de N247 op de plaats van de trekvaart aangelegd.

De afgelopen decennia zijn Edam en in mindere mate ook Oosthuizen door nieuwe uitbreidingen aanzienlijk in omvang toegenomen. Bij andere linten als Kwadijk, Beets en Scharwoude bleven uitbreidingen beperkt tot een enkele woonwijk. Eind jaren '50 en begin jaren 60 heeft in polder De Zeevang een ruilverkaveling plaatsgevonden. Deze heeft niet geleid tot een grote aantasting van het kavelpatroon, het ging vooral om het ruilen van grond en uitplaatsen van boerenbedrijven uit de linten naar de polder. Langs nieuwe (vaak doodlopende) landbouwwontsluitingswegen werden nieuwe, grotere boerderijen gebouwd. Zo vond een modernisering van oorspronkelijk vaarpolder plaats. Momenteel wordt gewerkt aan de uitvoering van de plannen voor de versterking van de Markermeerdijk, die een impuls zullen geven aan het recreatieve gebruik van de dijk en de natuur rondom de dijk.

©Theo Baart

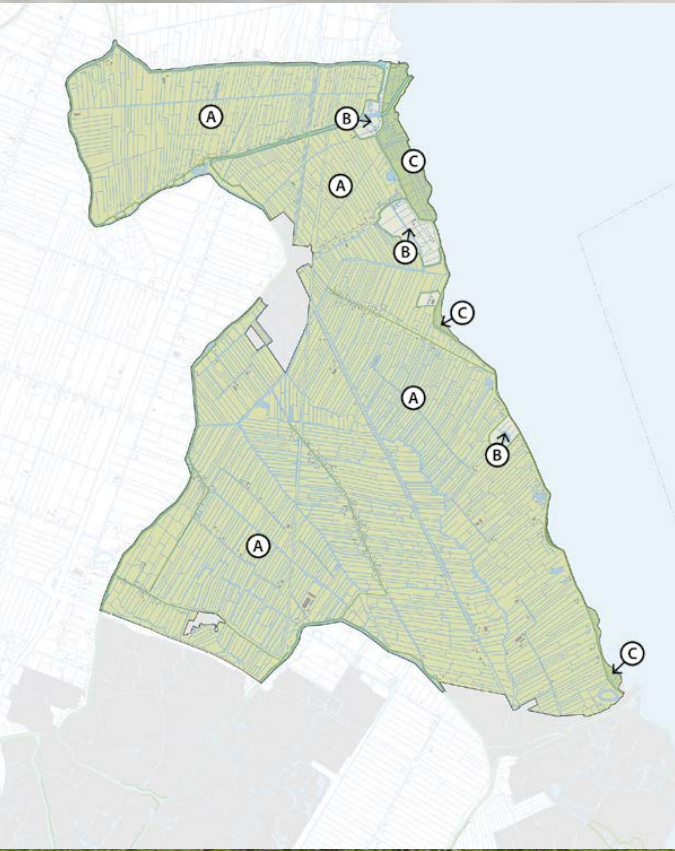
Het landschap van het BPL Zeevang is grotendeels gevormd een waterrijk veenpolderlandschap, bestaande uit onvergraven veen en klei op veen met een onregelmatig verkavelingspatroon. Het is dooraderd met grillige natuurlijke veenwaterlopen. Het veenpolderlandschap is in gebruik als grasland (veenweide). Voor de dorpen speelde het water een belangrijke structurerende rol: ze liggen alle aan een waterloop of op een dam in een afgedamde veenstroom. In het gebied ligt een aantal ingepolderde 'braken' met de kenmerken van droogmakerijen. Aan de zijde van het Markermeer liggen buitendijkse gronden, die voor het merendeel onderdeel zijn van het BPL Zeevang. Het gebied is cultuurhistorisch van hoge tot zeer hoge waarde.

Beschrijving

Het BPL Zeevang wordt dooraderd door relatief brede, natuurlijke veenwaterlopen. De IJde en in het verlengde daarvan de Kromme IJde hebben de meest grillige, natuurlijke vorm. Andere voorbeelden met een wat minder grillig verloop zijn de Wijzend en de Korsloot. Ten zuiden van Middelie loopt een NNN-verbinding richting de ringvaart van de Purmer.

Interpretatie en toetsing

De veenwaterlopen in het BPL Zeevang laten de natuurlijke afwatering van het veen zien en volgen nog de oorspronkelijke loop. De grillige natuurlijke structuur moet zichtbaar blijven. Ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot het dempen of wijzigen van de waterloop zijn in ieder geval een aantasting van deze kernkwaliteit. Kleine oeveraanpassingen (zoals beschoeiing en steigers), mits niet over grote lengte, worden niet als een aantasting van deze kernkwaliteit beschouwd.

Aardkundige en landschappelijke karakteristiek

- A. Veenpolderlandschap
- B. Droogmakerijen (ingepolderde braken/wielen)
- C. Buitendijkse voorlanden (landschap voormalig Zuiderzee)

Het landschap van het BPL Zeevang is grotendeels gevormd een waterrijk veenpolderlandschap, bestaande uit onvergraven veen en klei op veen met een onregelmatig verkavelingspatroon. Het is dooraderd met grillige natuurlijke veenwaterlopen. Het veenpolderlandschap is in gebruik als grasland (veenweide). Voor de dorpen speelde het water een belangrijke structurerende rol: ze liggen alle aan een waterloop of op een dam in een afgedamde veenstroom. In het gebied ligt een aantal ingepolderde 'braken' met de kenmerken van droogmakerijen. Aan de zijde van het Markermeer liggen buitendijkse gronden, die voor het merendeel onderdeel zijn van het BPL Zeevang. Het gebied is cultuurhistorisch van hoge tot zeer hoge waarde.

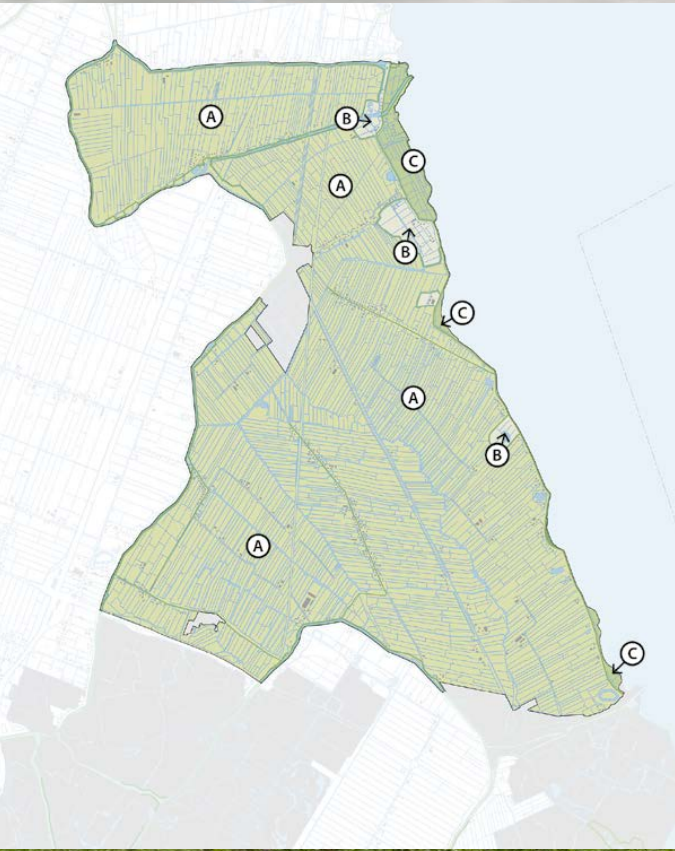
Beschrijving

Het verkavelingspatroon en hieraan gekoppeld slotenpatroon in de veenweidepolders dateert uit de middeleeuwen en is veelal nog intact. Het meest opvallende is het veervormige patroon in polder Zeevang. Hierbij is sprake van lange, smalle kavels van wisselden breedte, en bredere en smallere sloten, die bij de veenstromen een hoekverdraaiing hebben. De verkaveling in de kogen (polder Beetskoog, Kleine Koog en Groote Koog), die na het inpolderen begin 14e eeuw vanaf de randen zijn ontgonnen, lijkt op die van polder Zeevang maar is wat regelmatig.

In het gebied liggen enkele ingepolderde braken (voormalige meertjes die ontstonden bij dijkdoorbraken). De ingepolderde Etersmheimerbraak, Heintjesbraak en Zandbraak liggen net iets lager in het landschap dan de veenweidepolders en zijn herkenbaar aan een lage ringdijk, soms ook een ringsloot. Ze hebben een regelmatig, blokvormig kavelpatroon. Door hun beperkte omvang en diepte, in combinatie met het gebruik als grasland onderscheiden ze zich nauwelijks van het veenpolderlandschap.

Interpretatie en toetsing

Het verkavelingspatroon van de veenweidepolders is eeuwenlang grotendeels onveranderd gebleven en maakt het landschap met haar geschiedenis zichtbaar. Het is van hoge cultuurhistorische waarde. Deze kernkwaliteit is onvervangbaar. Ruimtelijke ontwikkelingen die het verkavelingspatroon wijzigen, of ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot het dempen of wijzigen van sloten en andere waterlopen van het gebied, inclusief de ingepolderde braken, zijn in ieder geval een aantasting van de kernkwaliteit.

Aardkundige en landschappelijke karakteristiek

- A. Veenpolderlandschap
- B. Droogmakerijen (ingepolderde braken/wielen)
- C. Buitendijkse voorlanden (landschap voormalig Zuiderzee)

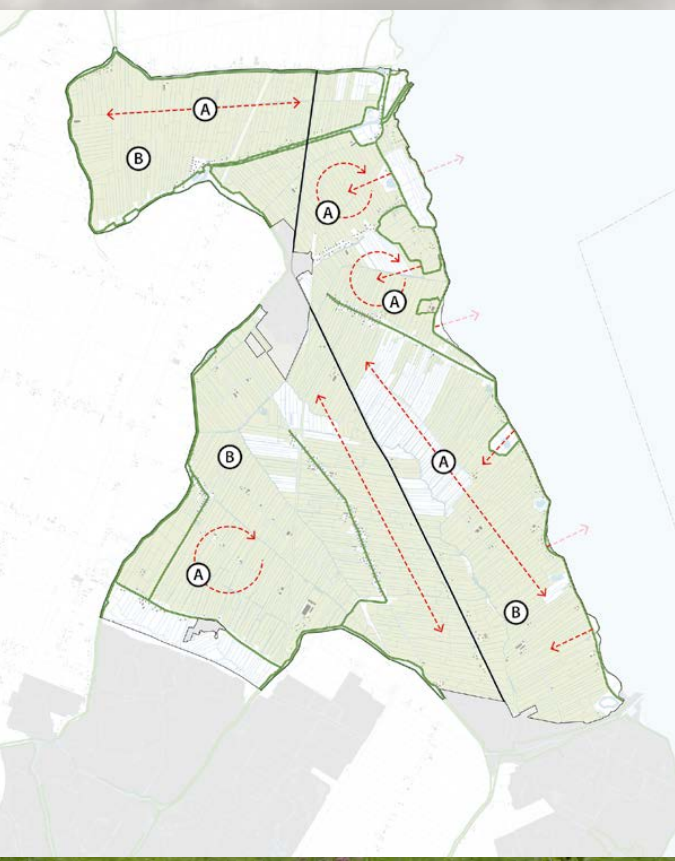
De veenweidepolders kenmerken zich door een grote openheid. Daarbij is ook de stilte een kwaliteit. Mede door de openheid en stilte is het BPL Zeevang aantrekkelijk voor recreatief (mede)gebruik. Het is via een wandel- en fietsnetwerk toegankelijk. Het gebied biedt ideale omstandigheden voor weidevogels. In de winter zijn de natte graslanden een belangrijk overwinteringsgebied voor watervogels.

Beschrijving

Het veenpolderlandschap heeft een zeer open karakter. De lintbebouwing, soms in combinatie met recente uitbreidingswijken, en erven zorgen voor een incidentele onderbreking van de openheid. Langs de N247 is sprake van soms meerdere rijen bomen, waardoor deze weg ook een ruimtebegrenzende werking heeft. De waarde van de openheid wordt bepaald door de doorlopende open ruimte en de vergezichten die deze mogelijk maakt. De openheid is extra goed beleefbaar vanaf de hoger gelegen dijken. De Markermeerdijk (ruimtelijke drager) biedt niet alleen vergezichten over het Markermeer, maar ook over polder De Zeevang, de Kogen en de dorpen. Ook vanaf de ringdijken van de Purmer en Beemster, de Westfriese Omringdijk en vanaf dijken langs bedijkte veenwaterlopen (Korsloot en Beemsteruitwatering) is goed zicht mogelijk op het polderlandschap. Vanuit de linten is op veel plekken sprake van zichtlijnen naar de openheid van de veenweidepolders.

Interpretatie en toetsing

Het open weidegebied in het BPL Zeevang is van grote waarde. De openheid is zeer kwetsbaar omdat in het vlakke land bijna elke ruimtelijke ingreep zichtbaar is. Ruimtelijke ontwikkelingen in het open landschap die leiden tot (verdere) verdichting of verrommeling zijn een aantasting van deze kernkwaliteit. Een uitzondering vormen bijvoorbeeld fietspaden, omdat die niet van invloed zijn op de openheid. Ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot een hoge mate van verdichting in de linten vormen eveneens een aantasting van deze kernkwaliteit.

Openheid en ruimtebeleving

- A. Open ruimten en vergezichten
- B. Habitat voor weidevogels

De veenweidepolders kenmerken zich door een grote openheid. Daarbij is ook de stilte een kwaliteit. Mede door de openheid en stilte is het BPL Zeevang aantrekkelijk voor recreatief (mede)gebruik. Het is via een wandel- en fietsnetwerk toegankelijk. Het gebied biedt ideale omstandigheden voor weidevogels. In de winter zijn de natte graslanden een belangrijk overwinteringsgebied voor watervogels.

Beschrijving

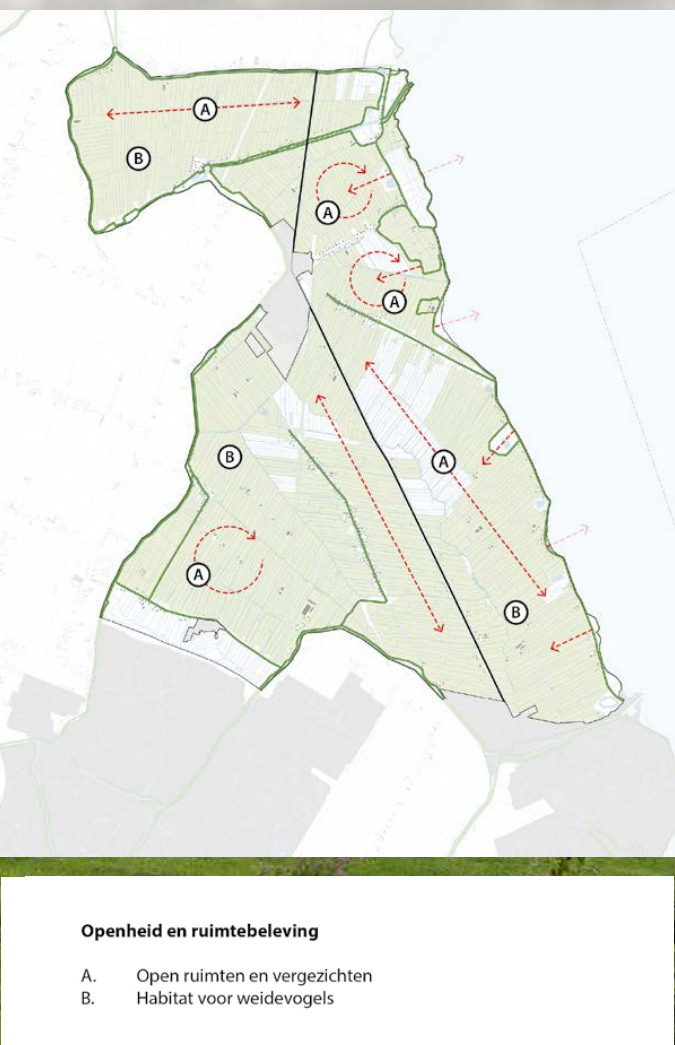
Een groot deel van het BPL Zeevang is een geschikt habitat voor weidevogels. Het open veenpolderlandschap met (kruidenrijk) grasland wordt gekenmerkt door een (zeer) hoog grondwaterpeil, een hoge diversiteit in bodemleven en de aanwezigheid van micro-reliëf. Het microreliëf zorgt voor afwisseling in vochtigheidsgraad en daarmee variatie in vegetatie. Samen met het extensieve agrarisch gebruik, voldoende openheid rond de kerngebieden en de stilte (beperkte verstoring) biedt dit een ideale broedgelegenheid voor weidevogels.

Interpretatie en toetsing

Het ideale habitat voor weidevogels heeft een combinatie van de volgende ruimtelijke sleutelfactoren: omvangrijke aaneengesloten gebieden gekenmerkt door openheid, het ontbreken van verstoring (door opgaande elementen, zoals bebouwing, beplanting en masten en door infrastructuur en activiteiten die geluid en onrust veroorzaken), de aanwezigheid van micro-reliëf, graslandareaal en een relatief hoog waterpeil. De aanwezigheid van deze combinatie van factoren in het BPL Zeevang is onvervangbaar. Kwetsbare weidevogelsoorten keren bij verstoring doorgaans niet terug.

Ruimtelijke ontwikkelingen die het habitat voor de weidevogels verkleinen zijn in beginsel een aantasting. Verstoring of het toevoegen van opgaande elementen die leiden tot een verkleining van het habitat, of ruimtelijke ontwikkelingen die een verlaging van het waterpeil tot gevolg hebben zijn eveneens een aantasting van deze kernkwaliteit.

Ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot verstoring, maar vallen binnen de verstoringszone van bestaande elementen zoals bijvoorbeeld gebouwen en wegen, verkleinen het habitat niet. Ze worden daarom niet als aantasting van de kernkwaliteit beschouwd.

De belangrijkste ruimtelijke dragers zijn de randen van het gebied: de lange structuur van de Markermeerdijk, de ringdijken- en vaarten van de Purmer en de Beemster en de Westfriese Omringdijk. In het gebied zelf zijn de langere en kortere lintbebouwing (soms in combinatie met stolpenstructuren of dijken) en de beplanting langs de N247 en (voormalige) trekvaart belangrijke ruimtelijke dragers.

Beschrijving

De Markermeerdijk maakt onderdeel uit van de Noorder IJ- en Zeedijken, een stelsel van dijken tussen Beverwijk en Hoorn. Door de hoogte van de dijk is het een beeldbepalende en continue lijn in het landschap. De dijk heeft door de vele dijkdoorbraken en dijkherstel dat daarop volgde een grillig tracé. De dijk is, samen met de buitendijkse gronden en binnendijkse restanten van dijkdoorbraken, provinciaal monument.

Interpretatie en toetsing

De ontstaansgeschiedenis en de historisch ontstane vorm van de Markermeerdijk zijn uniek en onvervangbaar. Deze dijk is, samen met de buitendijkse gronden en binnendijkse restanten van dijkdoorbraken, Provinciaal Monument en heeft een eigen beschermingsregels in de verordening (afd. 4.6 Cultureel erfgoed). Ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen binnen deze regels zijn een aantasting van de kernkwaliteit.

Ruimtelijke dragers

- A. Markermeerdijk
- B. Ringdijken- en vaarten
- C. Westfriese Omringdijk
- D. Trekvaart
- E. Bebouwingslint
- F. Stolpenstructuur

De belangrijkste ruimtelijke dragers zijn de randen van het gebied: de lange structuur van de Markermeerdijk, de ringdijken- en vaarten van de Purmer en de Beemster en de Westfriesse Omringdijk. In het gebied zelf zijn de langere en kortere lintbebouwing (soms in combinatie met stolpenstructuren of dijken) en de beplanting langs de N247 en (voormalige) trekvaart belangrijke ruimtelijke dragers.

Beschrijving

De ringdijken en -vaarten van de Beemster en Purmer, die grenzen aan het BPL Zeevang, zijn kenmerkende en contrasterende lijnen tussen de dieper gelegen droogmakerijen en het hoger gelegen veenweidegebied. Vooral vanuit de droogmakerijen zelf, maar ook vanuit het veenweidegebied zijn de dijken goed zichtbaar. Andersom is vanaf de ringdijken goed zicht mogelijk over de droogmakerijen en veenweidepolders. De ringdijk van de Beemster valt door de begeleidende boombeplanting meer op dan de ringdijk van de Purmer.

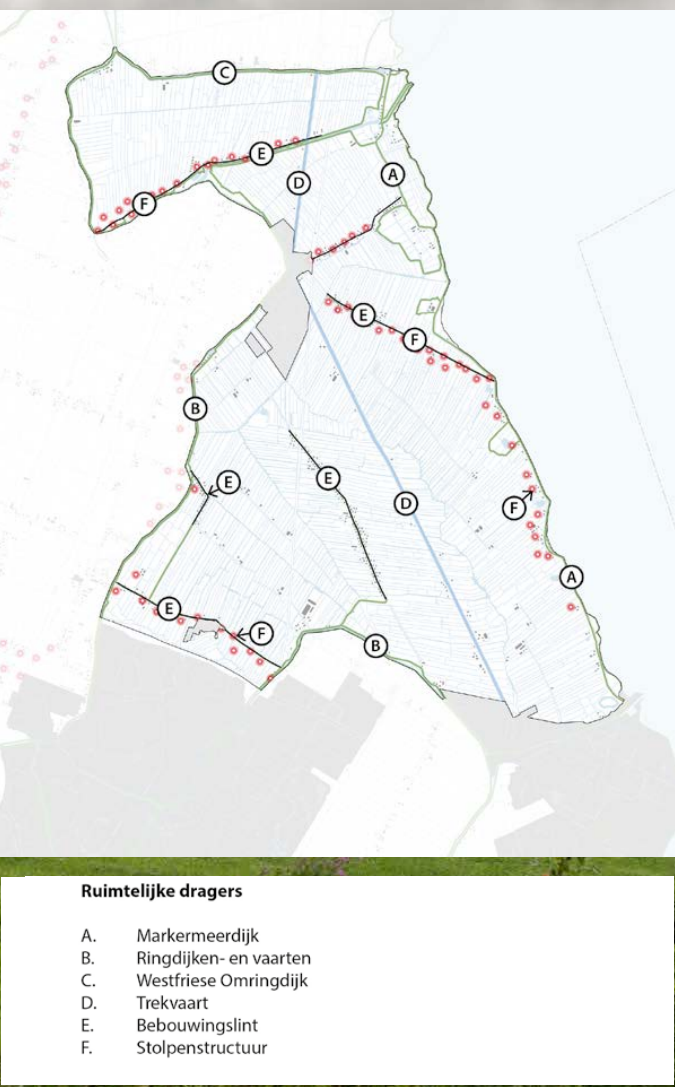
De Purmerringvaart maakt aan de zijde van Edam deel uit van een NNN-natuurverbinding. Deze verbinding bestaat uit de waterlopen en oevers en dient als migratieroute tussen water- en moerasrijke natuurgebieden, zoals Zeevang, Ilperveld en Varkensland. Het kenmerkende landschapsbeeld bestaat uit een netwerk van natuurlijke oevers. Er is niet of nauwelijks sprake van opgaande beplanting.

De Westfriesse Omringdijk is samen met de Beemsteruitwatering de noordgrens van het gebied. De noordgrens wordt ruimtelijk extra benadrukt door de lintbebouwing van Oudendijk aan de noordzijde van de dijk.

Interpretatie en toetsing

De ringdijken en -vaarten van de grotere droogmakerijen Purmer en Beemster benadrukken als ruimtelijke dragers de grens tussen droogmakerij en veenweidepolder. Ze zijn onlosmakelijk verbonden met de ontginningsgeschiedenis van het BPL Zeevang. Ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij bijvoorbeeld het dijkprofiel wordt vergraven of het water wordt gedempt, zijn een aantasting van deze kernkwaliteit. Dijkverbeteringen zijn mogelijk, mits de continue lijn en het herkenbare dijkprofiel niet aangetast worden.

De Westfriesse Omringdijk is Provinciaal Monument en heeft een eigen beschermingsregels in de verordening (afd. 4.6 Cultureel erfgoed). Ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen binnen deze regels zijn een aantasting van de kernkwaliteit.

De belangrijkste ruimtelijke dragers zijn de randen van het gebied: de lange structuur van de Markermeerdijk, de ringdijken- en vaarten van de Purmer en de Beemster en de Westfriese Omringdijk. In het gebied zelf zijn de langere en kortere lintbebouwing (soms in combinatie met stolpenstructuren of dijken) en de beplanting langs de N247 en (voormalige) trekvaart belangrijke ruimtelijke dragers.

Beschrijving

De voormalige trekvaart langs de N247 was onderdeel van een stelsel van trekvaarten vanaf Amsterdam richting Hoorn en Alkmaar (Zesstedenvaart). De trekvaart is een doorgaande rechte lijn in het landschap en een belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteit. Het jaagpad langs de trekvaart groeide uit tot de huidige provinciale weg. De trekvaart is tussen Edam en Oosthuizen nog goed zichtbaar. Ten noorden van Oosthuizen, waar het tracé een knik maakt, ligt de N247 op de plaats van de trekvaart en is het voormalige jaagpad een parallelweg. De beplanting langs de weg bestaat op veel plekken uit meerdere rijen bomen en accentueert het tracé van de (voormalige) trekvaart.

Interpretatie en toetsing

Het tracé van de trekvaart is in het huidige landschap, mede door de aanwezige wegbeplanting, nog goed zichtbaar en laat de unieke ontginningsgeschiedenis en het historische gebruik van het landschap zien. Ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot het dempen van water of het vergraven van oevers zijn een aantasting van deze kernkwaliteit.

- Ruimtelijke dragers
- A. Markermeerdijk
 - B. Ringdijken- en vaarten
 - C. Westfriese Omringdijk
 - D. Trekvaart
 - E. Bebouwingslint
 - F. Stolpenstructuur

De belangrijkste ruimtelijke dragers zijn de randen van het gebied: de lange structuur van de Markermeerdijk, de ringdijken- en vaarten van de Purmer en de Beemster en de Westfriese Omringdijk. In het gebied zelf zijn de langere en kortere lintbebouwing (soms in combinatie met stolpenstructuren of dijken) en de beplanting langs de N247 en (voormalige) trekvaart belangrijke ruimtelijke dragers.

Beschrijving

De veelal langgerekte bebouwingslinten zijn kenmerkende opgaande structuren in het landschap. Deze bebouwingslinten zijn karakteristiek voor het gebied en zijn geënt op de ontginningsassen uit de vroege middeleeuwen. Voorbeelden zijn Kwadijk, Middellie en Warder. Hobrede is een korter lint. De linten bestaan uit één rij van individuele erven in een onregelmatig ritme aan één of beide kanten langs de weg. Vanuit de linten kan men de openheid van Zeevang steeds ervaren, aan één zijde van de weg of tussen de bebouwing door. Bij de Kogen liggen de linten van Beets en Oosthuizen/Etersheim aan de rand van de polder. Schardam, een karakteristiek lintdorp langs de Markermeerdijk, is ontstaan op de plek waar de Schar werd afgedamd.

Interpretatie en toetsing

De ontginningsgeschiedenis van het gebied heeft geresulteerd in karakteristieke langgerekte en kortere bebouwingslinten. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk mits er voldoende doorzichten in het lint blijven bestaan en dienen zorgvuldig te worden ingepast in de karakteristiek van het lint. Ruimtelijke ontwikkelingen die bestaande doorzichten volledig blokkeren zijn een aantasting van de kernkwaliteit. Tweedelijsbebouwing in de linten is ook een aantasting van de kernkwaliteit. Er is sprake van tweedelijsbebouwing als de ontsluiting hiervan parallel aan het lint gelegd wordt of 'hofjes' gecreëerd worden.

- Ruimtelijke dragers
- A. Markermeerdijk
 - B. Ringdijken- en vaarten
 - C. Westfriese Omringdijk
 - D. Trekvaart
 - E. Bebouwingslint
 - F. Stolpenstructuur

De belangrijkste ruimtelijke dragers zijn de randen van het gebied: de lange structuur van de Markermeerdijk, de ringdijken- en vaarten van de Purmer en de Beemster en de Westfriese Omringdijk. In het gebied zelf zijn de langere en kortere lintbebouwing (soms in combinatie met stolpenstructuren of dijken) en de beplanting langs de N247 en (voormalige) trekvaart belangrijke ruimtelijke dragers.

Beschrijving

Stolpen zijn kenmerkend voor het Noord-Hollandse platteland en geven uiting aan de Noord-Hollandse agrarische geschiedenis. De stolp was het karakteristieke bouwtype voor boerderijen vanaf halverwege de 16e eeuw en is toegepast tot ca. 1950. Veel stolpen zijn rijksmonument of provinciaal monument.

Op plekken waar meer dan zes stolpboerderijen bij elkaar in de buurt staan, vormen deze door hun ruimtelijke samenhang een zogenaamde 'stolpenstructuur'. De samenhang bestaat uit de visuele relatie tussen de stolpen onderling en tussen de stolp, het erf en het landschap eromheen.

In het BPL Zeevang is in de lange bebouwingslinten van Oosthuizen, Warder, Kwadijk en Beets sprake van stolpenstructuren (veenlinten). Ook langs de Markermeerdijk ten zuiden van Warder en in Hobrede zijn stolpenstructuren aanwezig (dijklinten).

Interpretatie en toetsing

Stolpenstructuren zijn kenmerkend en uniek voor Noord-Holland. Verstoringen van de onderlinge visuele samenhang binnen de stolpenstructuur en de relatie met het erf en het landschap zijn een aantasting van de kernkwaliteit. Vervanging van een stolp door een nieuwe 'stolp' op dezelfde locatie, in dezelfde hoofdvorm en met hetzelfde volume wordt niet als aantasting beschouwd

Ruimtelijke dragers

- A. Markermeerdijk
- B. Ringdijken- en vaarten
- C. Westfriese Omringdijk
- D. Trekvaart
- E. Bebouwingslint
- F. Stolpenstructuur